

ÖSTERBOTTENS FÖRSVARSGILLE - POHJANMAAN MAANPUOLUSTUSKILTA rf

TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2017

1. YLEISTÄ

Kulunut vuosi oli killan 37. toimintavuosi. Toiminta on edennyt vuosikokouksen 8.3.2017 hyväksymän toimintasuunnitelman yleislinjojen mukaisesti. Vaasan Sotaveteraanimuseo ja sen näyttelytoiminta ovat edelleen keskeisessä asemassa killan toiminnassa. Killan vuonna 2016 saama Urlus-säätiön tunnustuspalkinto on mahdollistanut tavanomaista merkittävemmän panostuksen sekä Vaasan Sotaveteraanimuseoon että nuorisoon kohdistuvaan toimintaan (Urlus-säätiön keskeiset perustelut palkinnon myöntämisessä). Yhteistyö muiden maanpuolustusjärjestöjen kanssa on ollut runsasta ja edelleen vahvistunut. Vaasan kaupungin teknisen toimen (Viheryksikkö) kanssa toteutettiin mittava yhteistyöhanke Kasarmintorin perinnetykkeitä kunnostettaessa. Jäsenhankinnassa on jatkuvasti tehostamistarvetta.

2. MAANPUOLUSTUSTIEDOTUS

Killan jäsenille on lähetetty postitse vuosikokouskutsun yhteydessä kertomus edellisen vuoden toiminnasta sekä kuluneen vuoden toimintasuunnitelma. Niille killan jäsenille, joiden sähköpostiosoite on tiedossa, on toimitettu tiedotteita ajankohtaisista tapahtumista sekä välitetty Maanpuolustuskiltojen liiton sähköiset tiedotteet. Pohjalaisessa, Vasablade-tissa, Maanpuolustaja- ja Pohjanmaan Maanpuolustaja-lehdissä sekä Kustveteranen – Rannikkoveteraani ja Sotaveteraani-lehdissä on ollut useita uutisia ja artikkeleita killan ja Sotaveteraanimuseon toiminnasta. Lehtien toimintapalstoja on hyödynnetty tiedotuksessa. Sekä killalla että Sotaveteraanimuseolla on käytössä verkkosivut. Verkkosivuilla on osiot myös ajankohtaistapahtumille.

3. VARUSMIEHET

Kainuun prikaati, Porin prikaati ja Uudenmaan prikaati ovat jakaneet killan levykkeitä kunniakirjoineen ansioituneille pohjalaisille varusmiehille.

4. TAPAHTUMAT

- Killan Vuosipäivänjuhlaa vietettiin jo perinteeksi muodostuneella tavalla maanpuolustusjärjestöjen yhteisenä Tammissunnuntain juhlana 29.1. Vaasan Kaupungintalolla. Juhlapuhujana oli sisäministeri Paula Risikko. Orkesterimusiikista vastasi Pohjanmaan soittokeuhkuryhmä kapteeni Sami Salmivuoren johdolla. Sopraano Katariina Korkman ja pianotaitelija Christine Bengtsson esittivät suomalaista laulumusiikkia. Vuosijuhlissa jaettiin syksyllä 2016 järjestetyn ainekirjoituskilpailun palkinnot ja kilpailussa palkittu Sonja Ohra-aho (Vaasan lyseon lukio) esitti voittoisan esseensä "Itsenäisyyttä yhdessä sata vuot-

ta”. Killan ansioristin saivat everstiluutnantti Mika Piironen ja KHT-tilintarkastaja Hans Bertel.

- Juhlapäivän tilaisuudet alkoivat Vaasan Sotaveteraanimuseon uuden erikoisnäyttelyn ”Pro Finlandia II; Suomen tie itsenäisyyteen. Näkökulma: Saksa, Iso-Britannia, Itävalta ja Unkari” avajaistilaisuudella museossa klo14. Näyttely oli Kansallisarkiston tuottama ja se toteutettiin yhteistyössä Kansallisarkisto Vaasan kanssa. Näyttely oli esillä Vaasan Sotaveteraanimuseossa syksyyn 2017 asti. Näyttelyn avasi Kansallisarkiston pääjohtaja, valti-onarkistonhoitaja Jussi Nuorteva. Näyttelyyn voi tutustua jo avajaispäivänä, sillä museo oli avoinna sunnuntaiaikataulun mukaisesti klo 14–16.
- Juhlapäivän ohjelmaan kuului lisäksi perinteinen seppeleenlasku Perinnemuurille, tilaisuuteen osallistui maanpuolustusjärjestöjen lippulinna, jossa oli mukana Suomen lipun lisäksi 30 järjestölippua. Suomen lippua kantoi Raimo Havusela ja killan lippua Pasi Jussila. Vaasan Sotaveteraanimuseo oli juhlapäivänä avoinna yleisölle.
- Maavoimien ja aluetoimiston vuosipäivää vietettiin Pietarsaaren Schauman-salissa 14.2. Veteraani- ja maanpuolustusjärjestöjen edustajia oli kutsuttu tilaisuuteen.
- Jääkäriprikaati 27 Perinneyhdistys ry:n Vaasan osaston 25.2. järjestämiin kunnianosoitukseen Jääkäripatsaalla, Jääkärien muistomerkillä Vaasan vanhalla hautausmaalla ja Perinnemuurilla sekä vuosikokouksen yhteydessä järjestettyyn osaston 40-vuotisjuhlaan Vaasan Sotilaskodissa osallistui useita killan jäseniä.
- Killan jäsenet osallistuivat runsaslukuisesti Kansallisen veteraanipäivän juhlaan Vaasan Kaupungintalossa 27.4.
- Killan lippu osallistui maanpuolustusjärjestöjen lippulinnaan Kasarmintorin lipunnostotilaisuudessa ja kunniakäynnillä sankarihaudoille Kaatuneiden muistopäivänä 21.5. ja Puolustusvoimain lippujuhlapäivänä 4.6. Killan lipunkantajana näissä tilaisuuksissa toimi Raimo Havusela.
- Lähes 40 opiskelijaa käsittävät ryhmät Kristiinankaupungin lukiosta ja Kristinestads gymnasiumista tekivät 24.5. killan kutsusta historiaekskursion Vaasaan. Vierailu toteutettiin ”Pro Patria 2017 – Itsenäisyysajan historia koulunuorisolle omakohtaisesti tutuksi” -hankkeen puitteissa. Kilta oli jo edellisenä syksynä käynnistänyt hankkeen osana Suomen itsenäisyyden juhluvuoden 2017 toimintaansa. Vaasan Sotaveteraanimuseoon tutustumisen lisäksi vierailuun kuului kiertokäynti Vaasan keskustassa sijaitseville itsenäistymisen alkuvuosiin liittyville kansallisille patsaille ja muistomerkeille. Perinteinen sotilaslounas Vaasan Sotilaskodissa kuului myös päivän ohjelmaan. Hankkeen rahoitus tapahtui Urlus-säätiön tunnustuspalkinnon varoin.
- Pohjanmaan aluetoimisto järjesti Lippujuhlapäivänä 4.6. Vaasan Kaupungintalossa ylentämis- ja palkitsemistilaisuuden. Ennen tilaisuuden alkua killan toimesta laskettiin perinteinen laakeriseppelä marsalkka Mannerheimin ratsastajapatsaalle. Killan edustajien (Strandberg, Virtanen, Fant) ohella seppeleenlaskuun osallistui everstiluutnantti Mika Piironen. Maanpuolustusjärjestöjen lippulinna juhlisti seppeleenlaskutilaisuutta. Killasta lippulinna olivat mukana Raimo Havusela (Suomen lippu) ja Pasi Jussila (Killan lippu). Pohjanmaan aluetoimiston ylentämis- ja palkitsemistilaisuudessa Martti Ehrnroothille luovutettiin puolustusministerin myöntämä MPKL:n kilta-ansiomitali ja Pasi Jussilalle MPKL:n pronssinen kiltaristi.
- Suomen itsenäisyysjulistuksen antaneen Svinhufvudin ”Itsenäisyssenaatin” jäsenten sukujen edustajat vierailivat 14.6. Vaasassa, istuttivat itsenäisyyden kuusen Kalarannan

puistoon ja järjestivät pienimuotoisen kutsuseminaarin Hallintotalossa. Puheenjohtaja Virtanen osallistui näihin tilaisuuksiin.

- Merivoimat järjestivät vuosipäivän juhlallisuutensa 7.-9.7. Vaasassa. Killan jäsenet osallistuivat runsaslukuisasti päivien eri tilaisuuksiin.
- Puolustusvoimien tukema maanpuolustusjärjestöjen ”Nuku rauhassa” -tapahtuma järjestettiin kalustonäyttelyineen ja monipuolisine ohjelmineen Vaasan Sisäsatamassa 23.8. Tapahtumaan liittyi Pohjanmaan aluetoimiston vastaanotto kutsuvieraille sekä yleisö-konsertti torilla myöhemmin illalla. Killan jäsenet osallistuivat runsaslukuisasti päivän tapahtumiin.
- Vaasan läänin maanpuolustusyhdistyksen tutustumis- ja opintomatkalle Parolan Panssariprikaatiin ja Panssarimuseoon sekä Hämeenlinnan Militaria -museoon 31.8.–1.9. osallistui kolme killan jäsentä. Ensimmäisen matkapäivän iltana tutustuttiin Lopella sijaitsevaan Marskin majaan ja nautittiin perinteinen Marsalkan päivällinen.
- Vaskiluodossa paljastettiin 23.9. jääkärieversti A.R. Saarmaan syksyllä 1917 perustaman vastaanotinaseman muistolaatta ns. Grönroosin huvilan seinällä. Laatan hankinnan toteuttivat Viestikiltojen Liitto ry ja Pohjanmaan Viestikilta ry. Killan jäsenkuntaa oli kutsuvieraina paikalla.
- Laivaston soittokunta järjesti konsertin Vaasan Kaupungintalossa 26.10. Ennen konserttia Pohjanmaan aluetoimisto järjesti kutsuvieraille vastaanoton Vaasan Sotaveteraanimuseossa. Killan jäsenistöä oli mukana näissä tilaisuuksissa.
- MPKL:n liittovaltuuston kokous järjestettiin 18.11. Vaasassa Hallintotalossa. Liittovaltuuston jäsenet seuralaisineen tutustuivat kokouksen jälkeen Vaasan Sotaveteraanimuseoon. Seuraavana päivänä 19.11. Vaasan Kaupungintalossa järjestettiin yleinen maanpuolustusjuhla. Puheenjohtaja Ilkka Virtaselle luovutettiin maanpuolustusjuhlassa numeroitu (n:o 606) maanpuolustusmitali miekkujen kera. Molempien päivien ohjelmajärjestelyistä vastasi Vaasan Kiltapiiri.
- Itsenäisyyspäiväjuhlallisuudet aloitettiin Vaasassa itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuoden johdosta jo 5.12. Torilla järjestettiin juhlallinen lipunnostotilaisuus klo 18.00, Suomen Vapaudenpatsaan kahta puolta nostetut liput saivat olla valaistuina saloissaan 6.12. iltaan asti. Maanpuolustusjärjestöjen lippulinna kokoontui torin esiintymislavalle muutama minuuttia vaille klo 18:aa (killan lipunkantajana Raimo Havusela), kielekkeinen valtiolippu saapui kunniavartiossa lavalle klo 18.00, jonka jälkeen killan puheenjohtaja Ilkka Virtanen esitti lyhyen puheen lipulle. Tilaisuus päättyi Katariina Korkmanin johdolla yhteisesti laulettuun maamme lauluun.
- Jouluaaton kunniavartioon sankarihaudoilla killan vartiovuorolla osallistuivat varapuheenjohtaja Teuvo Rodén ja Pasi Jussila.

5. KASARMINTORIN PERINNETYKKIEN KUNNOSTUSPROJEKTI

Kasarmintorin Perinnemuuria reunustavien tykkien kunto oli jo pidemmän aikaa ollut vaarallisen maanpuolustusväen huolena. Tykkien alustapetit oli alun perin tehty liian heppoisiksi, jolloin tykkien pyörät olivat vuosikymmenten kuluessa painuneet vähitellen maahan ja altistuneet kosteudelle ja lahottaville aineksille. Tammesta valmistetut pyörien kehät olivat lahoamisen seurauksena alaosiltaan murtuneet ja osin hävinneet kokonaan. Kesään 2017 tultaessa osa pyöristä oli jo romahtamisvaarassa.

Killan ja Vaasan Reserviupseeripiirin toimesta käynnistettiin kesällä Vaasan kaupungin teknisen toimen kanssa neuvottelut, joissa saatiin aikaan tulos, jonka mukaan kaupungin viheryksikkö sitoutui uusimaan tykkipetit tykkien painot kestäviksi ja maanpinnan tasosta ylös nouseviksi. Maanpuolustusyhteisön tehtäväksi tuli huolehtia pyörien kunnostuksesta. Kilta sitoutui hallinnoimaan hanketta. Tykinpyörien puuosien osittainen uusiminen tuli mahdolliseksi toteuttaa, kun Isostakyröstä löytyi Lehmäjoen Puutyö -niminen puusepäntiike, jolla oli aikaisempaa kokemusta vastaavasta työstä sekä halua ja kykyä ottaa työ vastaan, hankkeen rahoitus järjestyi MPKL:n ja vaasalaisen Veljekset Gröndahlin Säätiön myöntämien apurahojen turvin.

Hanke toteutui hyvässä yhteistyössä eri osapuolten kesken. Killan ja reservinupseerien aktiivien toimesta järjestettiin vielä Lehmäjoella kaksi talkoopäivää, joiden aikana uusitut tykinpyörät saivat perinteiset perinnetykkien värit pintaansa. Perinnetykkien uuden tulemisen kunniaksi järjestettiin pienimuotoinen tykkien käyttöönottilaisuus Talvisodan alkamisen muistopäivänä 30.11.2017. Killan jäsen kommodori Hannu Luukkonen piti tilaisuudessa käyttöönottopuheen.

Killan panosta perinnetykkien kunnostusprojektissa voidaan pitää varsin mittavana ja merkittävänä. Keskeistä oli saada eri osapuolet toimimaan hyvässä yhteistyössä. Taloudellisesti projekti oli myös verrattain merkittävä. Kokonaiskustannukset kohosivat lähelle 20 000 euroa, mistä pyörien kunnostuksen osuus oli hieman vajaa puolet. Lisäksi tulevat Viheryksikön oman työn osuus sekä talkootyönä suoritettu maalaustyö.

Tykkiprojektin sivuhaarana toteutettiin kasarmialueella sijaitsevan kersantti Lars Torohwein muistomerkin kunnostustyö. Torohwei sai surmansa Talvisodan pommituksessa ollessaan palveluksessa kasarmin pihalla 31.12.1939. Hänelle on pystytetty surma-alueelle muistokivi, missä on muistolaatta ja Vapaudenristi. Vapaudenristi oli kuitenkin hävinnyt - arvattavasti ilkvallan seurauksena. Killan toimesta hankittiin uusi risti, joka Viheryksikön toimesta asennettiin lujasti paikalleen.

6. KILLAN JA MUSEON VERKKOSIVUSTOT

Killan ja museon verkkosivustot otettiin käyttöön syksyllä 2016. Killan verkkosivusto on toteutettu osana Maanpuolustuskiltojen liiton sivustoa. Killan sivusto löytyy osoitteesta www.mpkl.fi, sen osiosta Jäsenyhdistykset ja sieltä edelleen kohdasta Österbottens Försvargille – Pohjanmaan Maanpuolustuskilta rf.

Vaasan Sotaveteraanimuseon sivusto on toteutettu erillisellä palvelimella ja sijaitsee osoitteessa www.vaasansotaveteraanimuseo.fi. Killan ja museon sivustot on linkitetty keskenään niin, että lukija voi siirtyä sujuvasti sivustolta toiselle. Killan sivuston informaatio on suomeksi, museolla on sivusto sekä suomeksi että ruotsiksi.

7. MUSEO

- Vaasan Sotaveteraanimuseon vuoden 2016 erikoisnäyttely ”Suomen sotakorvaukset Neuvostoliitolle 1945–52” oli esillä vielä 2017 syksyyn asti. Uutena erikoisnäyttelynä avattiin Tammissunnuntaina 29.1. Kansallisarkiston tuottama ”Pro Finlandia II; Suomen tie itsenäisyyteen” kuten edellä on aiemmin kerrottu.
- Pohjanmaan aluetoimisto järjesti Laivaston soittokunnan konsertin yhteydessä 26.10.

kutsuvieraille vastaanoton museon tiloissa.

- Museo on ollut avoinna yleisölle talvikaudella sunnuntaisin klo 14–16 ja kesäkuukausina arkisin tiistaista perjantaihin klo 10 – 12 ja 13 – 16 sekä lauantaisin klo 11–15.
- Tutustumiskäynnit museoon ovat jatkuneet vilkkaina. Kesäkaudella kävijöitä on myös Ruotsista ja Norjasta. Kokonaiskävijämääräksi on arvioitu n. 2900 henkilöä. Koululaisryhmät muodostavat jatkuvasti tärkeän kohderyhmän museolle, vuonna 2017 ryhmiä kävi 29. Muita ryhmiä oli 8. Museon vuoden 2017 toiminnasta on laadittu yksityiskohmainen erillinen kertomus.
- Urlus-säätiön tunnustuspalkinto vuodelta 2016 on mahdollistanut myös museon infrastruktuurin kehittämisen. Palkintorahoilla museoon on hankittu mm. suurikokoinen (65”) televisio lähinnä esitelmäkuviin, filmien ym. näyttölaitteeksi, uusi tietokone ja kirjahyllyjä. Perinnetyötä on tuettu hankkimalla museoon Jääkäripatsaan pienoismalli, lisäksi on osallistuttu Tammisunnuntai 1918 dokumenttielokuvan tuotantokustannuksiin.
- Museossa on jouduttu panostamaan merkittävästi turvajärjestelmän kehittämiseen. Syyinä on museon joutuminen murron kohteeksi. Murtautujat ovat olleet kiinnostuneita pelkästään käteisestä rahasta. Museoesineet ovat jääneet koskematta. Vahinkoa on kuitenkin syntynyt murtojälkien korjaamisesta sekä viedystä rahalippaasta (sisältö arviolta 500 – 800 €). Murtautujien jäljille ei ole päästy, vaikka hälytysjärjestelmä on sinänsä toiminut. Turvajärjestelmää on täydennetty jatkuvalla ja tallentavalla online-kameralla. Vuoden 2018 alussa museon ulko-ovi ja lukitus uusitaan entistä turvallisemmiksi.

8. AINEKIRJOITUSKILPAILU

Kilta järjesti jälleen syksyllä 2017 Traditionsföreningen för IR 61 -yhdistyksen 1900-luvun lopussa aloittaman ainekirjoituskilpailun. Vuodesta 2000 lähtien kilta on huolehtinut kilpailun järjestämisestä. Palkintojen päälahjoittajana on v. 2010 lähtien toiminut Vaasan Aktia -säätiö. Vuonna 2017 jakosumma oli itsenäisyytemme juhluvuoden johdosta tavanomaista suurempi, 2000 €. Urlus-säätiön tunnustuspalkinto mahdollisti jakosumman korottamisen. Asiantuntijoina toimivat lehtorit Christian Ahlbom ja Arja Kujanpää. Kilpailuun osallistui yli 20 kirjoitusta 8 eri koulusta. Tulokset julkistettiin ja palkinnot jaettiin tammikuussa 2018 järjestetyssä jakotilaisuudessa Vaasan lyseon lukiossa.

9. LAHJOITUKSET

Kilta on vuoden mittaan saanut sekä esinelahjoituksia että apurahoja. Museon toiminta rakentuu pääosin lahjoitusten ja apurahojen varaan. Vuoden aikana hyödynnettiin lisäksi edellisenä vuotena saatua Urlus-säätiön tunnustuspalkintoa.

10. EDUSTUKSET MUISSA JÄRJESTÖISSÄ

Pohjanmaan Maanpuolustuskilta on jäsenenä kahdessa valtakunnallisessa liitossa: Maanpuolustuskiilojen liitto (MPKL) sekä Suojeluskuntien ja Lotta Svärdin Perinteiden liitto (SLPL) sekä perustajajäsenenä kahdessa alueellisessa yhdistyksessä: Vaasan Kiltapiiri ja Vaasan Kiltatalo. Killan jäsenkunnasta Timo Koukku, Teuvo Rodén, Jan-Erik Juslin ja Ilkka Virtanen ovat Maanpuolustuskiilojen Liiton liittovaltuuston jäseniä ja Per-Elof Boström sen hallituksen jäsen. Ilkka Virtanen on Suojeluskuntien ja Lotta Svärdin Perinteiden Liiton hallituksen jäsen. Ilkka Virtanen edustaa kilttaa Vaasan Kiltapiirin ja Vaasan Kiltatalon hallituksissa.

Per-Elof Boström on Vaasan Kiltapiirin hallituksen puheenjohtaja, Timo Koukku varapuheenjohtaja ja Teuvo Rodén sen valtuuskunnan puheenjohtaja. Sami Salmivuori on Kiltatalon hallituksen puheenjohtaja ja Raimo Latvala sen varapuheenjohtaja.

- Maanpuolustuskieltojen liiton liittokokous järjestettiin 22.4. Helsingissä. Puheenjohtaja edusti kiltaa kokouksessa.
- Suojeluskuntien ja Lotta Svärdin Perinteiden liiton liittokokouksessa Tuusulassa 1.6. kiltaa edusti puheenjohtaja Ilkka Virtanen, Virtanen valittiin liiton varapuheenjohtajaksi vuosille 2018–19.
- Killan edustajana Vaasan Kiltapiirin kevätkokouksessa 15.3. ja syyskokouksessa 1.11. toimi puheenjohtaja Ilkka Virtanen.
- Killan edustajana Vaasan Kiltatalon vuosikokouksessa 20.3. toimi puheenjohtaja.

11. KOKOUKSET

Vuosikokous pidettiin 8.3. Vaasan Sotaveteraanimuseossa. Kokoukseen osallistui 13 killan jäsentä. Kokouksessa käsiteltiin sääntömääräiset asiat. Hallitus on kokoontunut 6 kertaa.

12. JÄSENISTÖ

Killan jäsenmäärä 31.12.2017 oli 81 jäsenmaksunsa maksanutta henkilöä. Jäsenmaksut peritään keskitetysti MPKL:n toimesta maanpuolustusjärjestöjen yhteisrekisteriä hyödyntäen.

12. HALLITUS JA TILINTARKASTAJAT

Puheenjohtaja	Ilkka Virtanen
Varapuheenjohtaja	Teuvo Rodén
Muut jäsenet	Kaj Ericsson (rahastonhoitaja)
	Per-Erik Fant (museotoimikunnan pj)
	Lennart Johansson
	Carl-Henrik Klockars (asevastaava)
	Kim Kurenmaa
	Erkki Paajanen
	Arja Rantanen
	Kaj Sandström
	Filip von Schantz
Asiantuntijajäsen	Gustav Geust
Sihteeri	Raimo Havusela

Toiminnantarkastajat: KHT Hans Bertell ja Olavi Wetterstrand

Varatoiminnantarkastajat: Anders Knip ja Pekka Innilä